

6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแผนอาชีพกับแผนการเรียน
7. ติดตามนักเรียนเก่า
8. ให้ผู้ปกครอง นายจ้าง และบุคคลในชุมชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ
แนะแนวของโรงเรียน
9. กำหนดให้นักเรียนได้ทำงานเต็มความสามารถ
10. ศึกษาปฏิภิกิริยาของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียน
11. นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่โรงเรียนจัดให้เพียงใด
12. นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพมากน้อยเพียงใด
13. ความรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับงานแนะแนวและแหล่งความรู้ต่าง ๆ ในชุมชน
14. นักเรียนผิดพลาดมากน้อยเพียงใดในแผนการเรียน
15. วิเคราะห์เหตุผลที่นักเรียนเลือกวิชาเรียนและอาชีพ
16. ศึกษาผลจากการจัดวิชาและอาชีพ
17. สสำรวจระเบียบนสะสม
18. ศึกษาโครงการจัดหางานพิเศษ
19. ศึกษาว่าคณะครูให้ความร่วมมือเพียงใด
20. ศึกษาแหล่งทรัพยากรภายในชุมชน
21. วิเคราะห์ปฏิกิริยาและปัญหาของผู้ปกครอง
22. ศึกษาแผนการเรียนและแผนอาชีพของนักเรียนว่ามีความสัมพันธ์กันดีเพียงไร
23. ศึกษาโครงการให้คำปรึกษา

ฯลฯ

5.7.7 วิธีประเมินผลโครงการแนะแนว

การประเมินผลโครงการแนะแนวนั้นอาจใช้วิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. ประเมินฐานะของโครงการแนะแนวประเมินโดยการเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่น ๆ
โดยใช้มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเป็นตัวเปรียบเทียบ
2. ประเมินความพอใจ ควรใช้แบบสอบถาม ความเห็น หรือเจตคติต่อบริการแนะแนว
3. ประเมินผลบริการ ควรตรวจสอบในด้านการตัดสินใจ อาจใช้การสังเกตแบบ

สอบถาม ตรวจสอบในด้านการให้คำปรึกษา โดยการสังเกตพฤติกรรม หรือจากแบบสอบถาม หรือจากสถิติที่บันทึกไว้ ตรวจสอบความร่วมมือของนักเรียน อาจใช้การสังเกต การจดบันทึก การกรอกแบบสอบถาม

4. ตรวจสอบตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาและการแนะแนว

5.7.8 การจัดโครงการเพื่อติดตามผล ควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดตัวบุคคลในรูปของคณะกรรมการ
2. กำหนดขอบข่ายของการติดตามผล
3. ติดต่อประสานงานกับแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ที่จะให้ความช่วยเหลือและข่าวสารต่าง ๆ
4. ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการติดตามผลให้นักเรียนปัจจุบันเข้าใจเพื่อขอความช่วยเหลือจนพวกเขาขณะที่เป็นนักเรียนในปัจจุบัน และเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว
5. กำหนดวิธีดำเนินการในการเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น การสัมภาษณ์ การส่งแบบสอบถาม
6. จัดสร้างเครื่องมือและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. ทำการวิเคราะห์ข้อมูล
8. สรุปผลเพื่อเสนอแนะและใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงงานต่อไป

5.7.9 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานหรือจัดกิจกรรม

ฝ่ายแนะแนวของโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบในการติดตามผลและประเมินผลในนามของโรงเรียนหรือผู้บริหาร ดังนั้น ควรจะมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ฝ่ายแนะแนวเสนอโครงการติดตามผลต่อผู้บริหาร
2. เสนอวิธีการในการติดตามผล เช่น การออกแบบสอบถาม การอภิปราย การสัมภาษณ์ การศึกษาจากรายงาน เป็นต้น
3. ฝ่ายแนะแนวจะต้องเตรียมการดำเนินงานทั้งหมด
4. ดำเนินงานไปตามแผนที่กำหนด
5. นำผลหรือข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ให้เห็นเด่นชัดด้วยตัวเลขทางสถิติ
6. เสนอผลนั้นให้ผู้บริหารทราบ

7. ผู้บริหารเสนอผลการติดตามให้คณะครูของโรงเรียนทราบ

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนนอกจากจะคำนึงถึงขอบข่ายของการจัดแนะแนวแล้ว ส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการจัดบริการแนะแนว คือ การจัดระบบการทำงานเกี่ยวกับบริการแนะแนวให้ดี เพราะงานแนะแนวเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย นับตั้งแต่โรงเรียน คณะบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนรวมทั้งนักเรียนด้วย บุคคลนอกโรงเรียนหรือชุมชน ผู้ปกครองนักเรียน ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญในการแนะแนวโดยเฉพาะ ได้แก่ แพทย์ จิตแพทย์ ดังนั้น จำเป็นต้องมีระบบสอดคล้องประสานงานซึ่งกันและกัน

การแนะแนวมิใช่เป็นงานของครูแนะแนวคนเดียว แต่ละฝ่ายต้องมีส่วนร่วม นับตั้งแต่ครูประจำชั้น ประจำวิชา ผู้ช่วยครูใหญ่ ครูใหญ่ งานบริการแนะแนวจึงจะดำเนินไปด้วยความราบรื่น และบรรลุตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

5.8 บทบาทของบุคลากรกับการแนะแนวในโรงเรียน

ดังได้กล่าวแล้วว่า การแนะแนวจะดำเนินการไปได้ดีมีประสิทธิภาพนั้น จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรหลายฝ่าย ซึ่งแต่ละฝ่ายก็มีบทบาทที่จะช่วยให้การแนะแนวบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ บทบาทและหน้าที่ของบุคลากรต่าง ๆ โดยสรุปมีดังนี้

5.8.1 ผู้บริหารโรงเรียน

ผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และผู้อำนวยการ เป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการจะจัดดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนให้บรรลุผลในทิศทางที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่จัดสรรงบประมาณและอนุมัติโครงการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการแต่ละหน่วยงานเสนอขึ้นมา ฉะนั้น ถ้าผู้บริหารเห็นความสำคัญและเชื่อมั่นว่า การจัดการแนะแนวจะเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาเยาวชนในโรงเรียนได้ ก็จะสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ในงานแนะแนว

2. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นบุคคลที่สร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรในโรงเรียน ถ้าผู้บริหารโรงเรียนมีแนวความคิดและเชื่อว่าการแนะแนวมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ก็จะส่งเสริมให้กำลังใจ การทำงานของคณะกรรมการแนะแนวซึ่งเป็นการสร้างขวัญในการดำเนินงานแนะแนวและก่อให้เกิดประสิทธิผลที่ดีต่องานแนะแนว

ธีรยุทธ เสนียงค์ ณ อยุธา (ธีรยุทธ เสนียงค์ ณ อยุธา 2526 : 66-67) ได้สรุป บทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการจัดบริการแนะแนวไว้ดังนี้

1. ในฐานะผู้ส่งเสริมสนับสนุน ผู้บริหารจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูใน โรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะแนว ซึ่งอาจทำได้โดยการจัดอบรมครู ส่งไปศึกษา ต่อ จัดหาวารสาร ข่าวสารมาให้ครูอ่าน สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เงินงบประมาณ เจ้าหน้าที่บุคลากรให้เพียงพอเพียง ตลอดจนให้กำลังใจและนโยบายอย่างเด่นชัด มั่นคง สำคัญ คือ ให้ความสำคัญของงานแนะแนวว่างานแนะแนวมิใช่งานฝาก แต่เป็นส่วนหนึ่ง ของงานการเรียนการสอนที่ต้องปฏิบัติควบคู่กันไปด้วย

2. ในฐานะผู้ประสานงาน ผู้บริหารจะต้องทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับบุคลากร อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความเข้าใจอันดี ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือที่ดี ติดต่อกับผู้ปกครอง ประชาสัมพันธ์ให้เข้าใจถึงโครงการแนะแนวที่จัดขึ้นที่โรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารยังจะต้อง คอยประสานงานให้งานแนะแนวสอดคล้องกับกิจการหรือโครงการอื่น ๆ ของโรงเรียนด้วย

3. ในฐานะที่ปรึกษา ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการแนะแนว จน สามารถให้คำปรึกษาแนะนำในเชิงวิชาการแก่ครูแนะแนวหรือบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับโครงการ แนะแนวในโรงเรียน นอกจากนี้ผู้บริหารโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้ามาปรึกษาหารือ ได้บ้างในบางโอกาส เพราะนักเรียนบางคนอยากพบผู้บริหารโดยตรง ซึ่งจะทำให้ผู้บริหาร ทราบปัญหาของนักเรียนด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารจะเป็นที่ปรึกษาทางด้านวิชาการแล้ว ยังเป็น ที่ปรึกษาและคอยให้คำแนะนำในการจัดโครงการแนะแนวในโรงเรียนด้วย หากมีปัญหาหรือ อุปสรรคในการดำเนินการโครงการแนะแนวในโรงเรียน ก็จะต้องให้ความช่วยเหลือและช่วยแก้ไข ปัญหาด้วย

4. ในฐานะผู้ติดตามและประเมินผล ผู้บริหารจะต้องคอยติดตามและประเมินผลการ จัดบริการแนะแนวเป็นระยะ ๆ ว่า โครงการแนะแนวที่จัดในโรงเรียนมีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร บ้าง กิจกรรมแนะแนวใดที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน กิจกรรมใด ไม่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน เพื่อที่จะได้ดำเนินการแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้น

5.8.2 ฝ่ายปกครอง

ปกติครูอาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นฝ่ายปกครองของโรงเรียนไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับ การแนะแนว มีหน้าที่ตรงข้ามและคนละลักษณะกับงานแนะแนว โดยทำหน้าที่ควบคุมความประพฤติ

และปลูกฝังวินัยของนักเรียนให้อยู่ในกรอบที่โรงเรียนวางกฎขึ้น แต่อย่างไรก็ตามถ้าบุคคลที่ ทำหน้าที่ในฝ่ายปกครองเข้าใจหลักการและเป้าหมายของการแนะแนวก็จะเป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนด้วย เช่น ถ้าเกิดกรณีที่นักเรียนมีปัญหาทางด้านวินัยขึ้นใน โรงเรียนนั้น ฝ่ายปกครองรู้และเข้าใจว่า การแนะแนวที่กระบวนการ และขั้นตอนในการช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาซึ่งกระทำในรูปการศึกษานักเรียนที่มีปัญหาด้วยการใช้เทคนิค และกลวิธีต่าง ๆ เพื่อวินิจฉัย และแก้ไขปัญหา ไม่ใช่เกิดความเข้าใจผิดพลาดว่าฝ่ายแนะแนวเอาใจหรือพิทักษ์เด็ก ที่มีปัญหานั้น

5.8.3 คณะครูในโรงเรียน

คณะครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน เพราะทำหน้าที่สอนและรับรู้พฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กแต่ละคนในชั้นเรียน ดังนั้น ครูจึงเป็นผู้ที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่ครูแนะแนว กำลังศึกษาอยู่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะถ้าคณะครูเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของการแนะแนวอาจ จะแจ้งให้ฝ่ายแนะแนวรู้ถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาเพื่อฝ่ายแนะแนวจะได้กำหนดแผนการ และโปรแกรมที่ควรจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม

5.8.4 ครูประจำชั้น

ครูประจำชั้นเป็นบุคคลสำคัญยิ่งเพราะเป็นผู้ที่นักเรียนจะปรึกษาหารือถ้ามีปัญหา ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากครูประจำชั้นเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และต้องรู้รายละเอียด ของนักเรียนที่อยู่ในความรับผิดชอบของตนมากที่สุด ครูประจำชั้นจะเป็นผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ แก่ ฝ่ายแนะแนว และถ้าหากว่ามีปัญหาที่ครูประจำชั้นไม่สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาของเด็ก บางคนได้ก็สามารถส่งเด็กให้ฝ่ายแนะแนวดำเนินการต่อไป

5.8.5 พยาบาล

พยาบาลประจำโรงเรียนเป็นผู้ดูแลสุขภาพนักเรียน ดังนั้น จึงเป็นผู้ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับ สุขภาพของนักเรียนได้ และนอกจากนี้หากครูพยาบาลเข้าใจหลักการแนะแนวก็สามารถสังเกต พฤติกรรมต่าง ๆ ที่นักเรียนแสดงออกขณะที่ไปใช้ห้องพยาบาลเพื่อเป็นข้อมูลให้กับฝ่ายแนะ แนวอีกด้วย

5.8.6 ครูแนะแนว

ครูแนะแนวเป็นบุคคลที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในงานแนะแนว ครูแนะแนวเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้องค์การบริหารดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนบรรลุเป้าหมายที่ กำหนดไว้

เนื่องจากงานแนะแนวเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถ ความชำนาญพิเศษ และผู้ที่ดำเนินงานแนะแนวจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมสอดคล้องกับภาระหน้าที่ของงานแนะแนว กระบวนการแนะแนวทั้งศาสตร์และศิลป์ ถึงแม้ว่า ครูทุกคนช่วยงานด้านแนะแนวได้ แต่มีครูเพียงบางคนเท่านั้นที่ทำหน้าที่แนะแนวโดยเฉพาะได้ แม้ว่า การรู้จักเด็กเข้าใจเด็กจะเป็นปัจจัยพื้นฐานของผู้ที่จะทำหน้าที่แนะแนวก็จริง แต่การรู้จักเด็กแต่เพียงอย่างเดียวโดยที่ตนเองไม่มีธรรมชาติหรือขาดคุณสมบัติของการเป็นผู้แนะแนวก็ยากที่จะทำหน้าที่ครูแนะแนวที่ดีได้ ดังนั้น จึงเป็นภาระหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนที่จะคัดเลือกบุคคลที่เหมาะสมให้ทำหน้าที่นี้ มีผู้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูแนะแนวไว้มากมาย แต่สาระสำคัญที่ผู้บริหารควรคำนึงถึงในการคัดเลือกครูให้ทำหน้าที่ด้านการแนะแนวโดยสรุปมีดังนี้

คุณสมบัติของครูแนะแนว

1. มีความรู้และพื้นฐานของการแนะแนวเป็นอย่างดี
2. ยอมรับและเข้าใจปรัชญาและหลักการแนะแนวที่จะนำมาใช้ในการแนะแนว
3. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพเหมาะสมร่างกายสมบูรณ์ ฐานะดี อารมณ์มั่นคง
4. มีเจตคติที่ดีงามต่อนักเรียน เพื่อน ครู และสมาชิกที่อยู่ในชุมชน
5. เป็นผู้ที่มีใจเมตตากรุณา ยินดีรับฟังความทุกข์ของคนอื่น ขวนขวายหาทางช่วยเหลือคนอื่นเมื่อเดือดร้อน มีเหตุมีผลรับฟังปัญหาและมีใจเป็นธรรม
6. มีความสนใจใฝ่หาความรู้อยู่เสมอ
7. มีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาเด็กทุกระดับ เชื่อมั่นในหลักเอกภักตภาพและประจักษ์ชัดอยู่ในใจเสมอว่า เรามีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กโดยให้เด็กตัดสินใจด้วยตนเองให้มากที่สุด
8. เป็นบุคคลที่พร้อมจะให้อภัยแก่ผู้อื่น
9. เป็นผู้รู้จักตนเองดีเสมอว่ามีความสามารถเพียงใด รับงานที่ทำได้หรือไม่ และยอมรับตนเองว่าไม่สามารถช่วยเหลือคนได้ทุกคน
10. มีความสามารถในการดำเนินการสัมภาษณ์และได้รับการฝึกทักษะในการให้คำปรึกษารายบุคคลและเป็นกลุ่ม
11. เป็นผู้ที่รักษาความลับของนักเรียนที่มารับคำปรึกษาเป็นอย่างดี
12. มีความตั้งใจจริงที่จะอุทิศเวลาให้แก่นักเรียนที่มีปัญหา

ฯลฯ

5.8.7 เพื่อนนักเรียน

เพื่อนนักเรียนเป็นกลุ่มบุคคลที่จะช่วยให้การแนะนำประสบความสำเร็จ เพราะเพื่อนนักเรียนเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับผู้มีปัญหาและสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับครูแนะแนวได้

นอกจากบุคลากรต่าง ๆ ภายในโรงเรียนแล้ว บุคคลภายนอกโรงเรียนก็มีบทบาทที่จะช่วยเสริมสร้างให้โครงการแนะแนวในโรงเรียนให้ดำเนินไปได้อย่างดี บุคคลต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนสามารถไปขอความร่วมมือได้มีดังนี้

1. **พ่อแม่หรือผู้ปกครอง** พ่อแม่หรือผู้ปกครองเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด ซึ่งสามารถที่จะให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กในด้านต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี ดังนั้น ในการแก้ปัญหาหรือการดำเนินการงานในด้านกรแนะแนว ถ้าครูแนะแนวได้ติดต่อประสานงานร่วมมือกับพ่อแม่หรือผู้ปกครองแล้วจะทำให้การแนะนำดำเนินไปอย่างดีมีประสิทธิภาพ

2. **นักจิตวิทยา** นักจิตวิทยาเป็นบุคคลที่ครูแนะแนวสามารถขอความช่วยเหลือได้ในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรณีที่เด็กมีปัญหาหนักยากแก่การให้คำปรึกษาด้วยตนเอง นอกจากนี้ นักจิตวิทยาจะช่วยด้านการทดสอบต่าง ๆ ได้อีกด้วย

3. **จิตแพทย์** ในบางกรณีครูแนะแนวจะต้องส่งเด็กที่มีปัญหาไปยังจิตแพทย์ เพื่อรับการบำบัดรักษาทางจิตด้วย

4. **บุคลากรอื่น ๆ** บางครั้งการแนะแนวจะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลภายนอกหลายฝ่าย และจากหลาย ๆ หน่วยงาน อาทิเช่น ชมรมหรือมูลนิธิต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นแหล่งข้อมูลหรือให้ความร่วมมือในด้านการฝึกฝนอาชีพให้แก่เด็ก ดังนั้น โรงเรียนและครูแนะแนวจะต้องสร้างมนุษยสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนด้วย

5.9 บริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษา

การแนะแนวมีความจำเป็นและสำคัญสำหรับการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่ง กรมสามัญศึกษาพยายามส่งเสริมให้โรงเรียนมัศึกษามีโครงการแนะแนวในโรงเรียน แต่อุปสรรคสำคัญคือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในงานด้านการแนะแนวอย่างแท้จริง บริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาอาจเน้นต่างกัน บางโรงเรียนอาจเน้นที่การศึกษา ปัญหาส่วนตัว การสังคม หรือการอาชีพ อย่างไรก็ตามบริการแนะแนวในโรงเรียนมัศึกษาก็ควรจะมีบริการอย่างน้อย 5 ประการ ดังได้กล่าวมาแล้ว โดยเน้นเรื่องการให้คำปรึกษาเป็นเรื่องสำคัญ

ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานแนะแนวโรงเรียน ผู้บริหารจะต้องกำหนดนโยบาย จัดหาบุคลากร ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และเทคนิควิธีการต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่องานการแนะแนวในโรงเรียน ในขณะเดียวกัน ผู้บริหารจะต้องพยายามให้ครูอาจารย์และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าใจและให้ความร่วมมือในกิจการแนะแนว เพื่อให้การแนะแนวดำเนินไปด้วยดี

5.10 หลักเกณฑ์และวิธีการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนที่จะได้ผลดีจะต้องเริ่มต้นด้วยการชี้แจงทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ร่วมกันของครู อาจารย์เจ้าหน้าที่ ตลอดจนนักเรียน ถึงหลักการและเหตุผล ความจำเป็นที่จะต้องจัดบริการให้กระจ่างชัด พร้อมทั้งขอความเห็นชอบได้มีส่วนร่วมก่อให้เกิดความรับผิดชอบ

จรรยา มานิตกุล (จรรยา มานิตกุล 2526 : 184-185) และประดิษฐ์ ฮวบเจริญ (ประดิษฐ์ ฮวบเจริญ 2519 : 152-153) ได้เสนอแนะกระบวนการดำเนินการซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การเริ่มงาน

1.1 สำรวจปัญหาและความต้องการ ความจำเป็นในการจัดบริการแนะแนว ควรเริ่มด้วยปัญหาที่ครูอาจารย์ประสบอยู่เสมอ เช่น ในการเรียน การสอน การสอบ พฤติกรรมต่าง ๆ การติดตามผล ฯลฯ ซึ่งอาจดำเนินการโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต การสัมภาษณ์ และอื่น ๆ

1.2 ศึกษาบริการให้ความช่วยเหลือนักเรียนที่มีอยู่แล้ว เพื่อปรับปรุงและขยายให้กว้างขึ้น โดยยึดหลักการและวางแผนปฏิบัติให้ตรงความต้องการ

1.3 นำปัญหาและความต้องการของนักเรียนมาพิจารณาเพื่อวางแผนการดำเนินการต่อไป โดยประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบผลประโยชน์ของแต่ละฝ่ายที่จะได้รับจากการบริการ

1.4 วางแผนปฏิบัติงานซึ่งถ้าผู้บริหารเห็นว่า ผู้ใดมีความสามารถพอที่จะดำเนินการแก้ไขได้ก็มอบหมายให้ไปดำเนินการส่วนที่ยังแก้ไขไม่ได้ก็ต้องขอความช่วยเหลือจากบุคลากรต่าง ๆ บุคคลที่จะได้รับมอบหมายในการดำเนินการเกี่ยวกับการแนะแนวนั้น จะต้องใช้ความสามารถดำเนินการให้สำเร็จเพื่อเรียกความสนใจและความศรัทธาในการแนะแนว

1.5 ควรเลือกครูคนใดคนหนึ่งในโรงเรียนทำหน้าที่เป็นผู้นำหรือดำเนินโครงการ
แนะแนวในโรงเรียนโดยคำนึงถึงคุณสมบัติพิเศษบางประการ เช่น วุฒิทางการศึกษาไม่ควรต่ำ
กว่าปริญญาตรี ได้ศึกษาจิตวิทยาพัฒนาการมาแล้ว มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว
ไม่น้อยกว่า 2 ปี เป็นผู้เต็มใจที่จะปฏิบัติงานนี้ได้รับการยอมรับจากเพื่อนครูด้วยกัน เป็นต้น

1.6 ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องประชุมครูเตรียมการจัดตั้งบริการแนะแนวและยก
เป็นหน่วยงานหนึ่งของโรงเรียน กำหนดนโยบาย คณะกรรมการดำเนินงาน แผนงานหรือโครงการ
ที่จะจัดทำ รวมทั้งกำหนดบทบาทและหน้าที่ของบุคลากรแต่ละฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนว

1.7 ดำเนินงานตามแผนและโครงการที่กำหนดโดยมีการประเมินผลเป็นระยะ
เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ทั้งนี้ อาจเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำในการเริ่มงานหรือระหว่าง
ดำเนินงานหรือเมื่อประสบปัญหาในการดำเนินงานด้วยก็ได้

1.8 ติดตามผล สรุปผล และนำผลมาประเมินใช้ปรับปรุงงานสำหรับระยะต่อไป
หรือปีต่อไป

2. หลักเกณฑ์การจัด

การจัดบริการแนะแนวควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

2.1 บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นควรได้รับความเห็นชอบและสนับสนุนจากผู้บริหาร
โรงเรียน

2.2 บริการต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นควรเป็นบริการที่ครูในโรงเรียนพร้อมใจกันสนับสนุน
และยินดีให้ความร่วมมือช่วยเหลือ

2.3 บริการต่าง ๆ ที่จะจัดขึ้นควรมีจุดมุ่งหมายแน่นอนชัดเจน

2.4 การจัดบริการใดที่เป็นบริการใหม่ต้องจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กับบริการ
ต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว ต้องให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน

3. วิธีการจัด

วิธีการจัดเป็นขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งถ้าจัดงานให้เป็นแบบที่ดีก็จะทำให้
งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย โดยมีขั้นตอนวิธีการดังต่อไปนี้

3.1 กำหนดแบบปฏิบัติงาน โดยพิจารณาความจำเป็นก่อนหวัง อัตรากำลังคน
ปริมาณกับคุณภาพของบุคลากรด้านแนะแนวว่ามีความสามารถหรือเชี่ยวชาญด้านใด

3.2 กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนว

3.3 กำหนดตัวบุคคลผู้รับผิดชอบงานให้ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหัวหน้างาน
แนะแนว และผู้ประสานงานต่าง ๆ

3.4 จัดหาวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์เครื่องอำนวยความสะดวก ตลอดจนจัดให้มี
สำนักงานหรือห้องปฏิบัติการที่เหมาะสม

3.5 กำหนดสายงานและหน้าที่ของบุคคลตามสายงานเพื่อการติดต่อสื่อสารและ
ประสานงาน

3.6 จัดระบบเอกสาร การเก็บบันทึกและการรายงาน

3.7 จัดให้มีการนิเทศและอบรมครู เพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจการบริการแนะแนว
แก่ครูอันจะเป็นผลให้เกิดความร่วมมือประสานงานดียิ่งขึ้น

3.8 จัดหาหรือจัดสรรงบประมาณสนับสนุน

5.10.1 การจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน

คณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวของโรงเรียนมีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้งาน
แนะแนวดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ ซึ่งคณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนควร
ประกอบด้วยบุคคลต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ เป็นประธาน
2. ผู้ช่วยฝ่ายกิจการนักเรียนหรือฝ่ายปกครอง เป็นรองประธาน
3. หัวหน้าวิชาต่าง ๆ เป็นกรรมการ
4. หัวหน้าฝ่ายแนะแนว เป็นกรรมการและเลขานุการ

5.10.2 บทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน

คณะกรรมการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียนมีบทบาทและหน้าที่ต่าง ๆ ดังนี้

1. วางแนวดำเนินงานร่วมกัน โดยยึดหลักการและอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับความจำเป็น
และความต้องการในด้านบริการแนะแนวเป็นหลัก

2. พิจารณากำหนดตัวบุคคลและหน้าที่รับผิดชอบและกำหนดสายงานของฝ่ายต่าง ๆ
3. จัดตั้งงบประมาณเพื่อการแนะแนว
4. ร่วมกันพิจารณาปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงาน ควรเป็นเดือนละ 1 ครั้ง
5. ติดตามผลงานและประเมินผลงาน

5.10.3 สำนักงานแนะแนว

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า การให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของการแนะแนว ดังนั้น ทางโรงเรียนจึงจำเป็นที่จะต้องมีสื่อสำนักงานแนะแนวเป็นสัดส่วนของตนเอง กล่าวคือ ห้องให้คำปรึกษาต้องมีเฉพาะผู้ให้คำปรึกษาก็ต้องมีห้องเป็นสัดส่วนของตนเองในการจัดสำนักงานแนะแนวมีข้อควรคำนึงบางประการดังนี้

1. วัสดุอุปกรณ์ เอกสารต่าง ๆ ที่ฝ่ายแนะแนวจำเป็นต้องใช้ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ต้องมีความสะดวกทั้งสองฝ่าย

2. สำนักงานแนะแนวจะต้องจัดให้มีที่ความคล่องตัวสะดวกเหมาะสมสำหรับผู้มาติดต่อขอรับบริการ และปราศจากเสียงรบกวนต่าง ๆ ด้วย

การกำหนดขนาดของสำนักงานแนะแนวต้องขึ้นอยู่กับจำนวนบุคคลที่เข้ามาใช้บริการตามปกติผู้ให้คำปรึกษาคนหนึ่งรับผิดชอบนักเรียนประมาณ 250-300 คน จึงจะทำงานได้ดี

5.10.4 การจัดสำนักงานแนะแนว

สำนักงานแนะแนวอาจแบ่งออกเป็นส่วนย่อย ๆ ดังนี้

1. ห้องสำหรับให้บริการปรึกษา (Counseling rooms) ควรจัดให้เป็นสัดส่วน มีทัศนียภาพปราศจากเสียงรบกวน สร้างบรรยากาศแวดล้อมให้มีความรู้สึกเป็นกันเอง อบอุ่น และปลอดภัย เพื่อให้ผู้มาขอรับบริการได้รับประโยชน์จากการให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง ในบางส่วนอาจจัดเป็นห้องที่ติดกระจกที่มองเห็นด้านเดียวเพื่อประโยชน์ในการสังเกตพฤติกรรม บางประการที่ไม่ประสงค์จะให้ผู้มาขอรับบริการรู้ตัว

2. ห้องประชุมย่อย สำหรับคณะกรรมการดำเนินงานการทดสอบ ฯลฯ

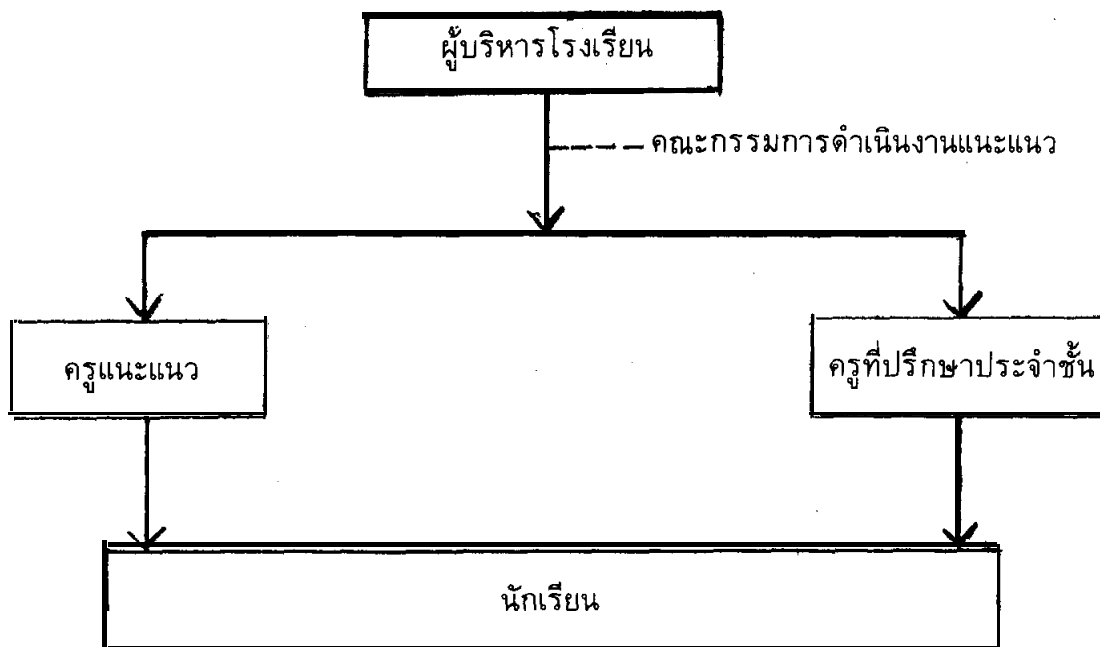
3. มีส่วนสำหรับเก็บตู้ระเบียบเอกสาร หลักฐาน และอุปกรณ์ต่าง ๆ อย่างพอเพียง

4. มีห้องสำหรับเจ้าหน้าที่ธุรการหรือเลขานุการแนะแนวของสำนักงานแนะแนว

5. มีบริเวณที่สามารถจัดบอร์ดหรือป้ายต่าง ๆ เพื่อการติดต่อที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้มาขอรับคำปรึกษาและผู้ให้คำปรึกษา

5.10.5 การจัดสายงาน

การจัดสายงานสำหรับบริการแนะแนวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการติดต่อสื่อสารและการประสานงาน ทั้งนี้ ต้องพิจารณาตามปริมาณงานและขนาดของโรงเรียนเป็นหลัก เซาวัน มณีนวษ์ (เซาวัน มณีนวษ์ 2527 : 47) ได้เสนอรูปแบบเพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การปฏิบัติในโรงเรียนดังนี้

5.11 ข้อเสนอแนะบางประการเกี่ยวกับโครงการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพ

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ 2520 : 29-30) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. อาจารย์ที่ปรึกษาควรจะหาโอกาสออกไปหานักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ มิใช่นั่งอยู่แต่ในห้องเพื่อรอให้นักเรียนมาหาแต่ฝ่ายเดียว
2. บุคลิกภาพของครูแนะแนวเป็นสิ่งสำคัญมาก ถ้านักเรียนไม่ศรัทธา เขาก็จะไม่มาหาเพื่อขอความช่วยเหลือ

3. นโยบายการแนะแนวควรจจะวางไว้ชัดเจน ทั้งนี้ โดยได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหาร และคณะอาจารย์

4. สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ควรมีพอเพียงเพื่อการแนะแนว
5. บุคลากรด้านแนะแนวควรจะทำกรวิจัยสถาบัน (Institutional research) และเผยแพร่ผลของการศึกษาให้กับคณะอาจารย์ได้ทราบ
6. จะต้องมีการประเมินผลการแนะแนวอย่างสม่ำเสมอ
7. บริการแนะแนวจะต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่องและตลอดปี
8. ประวัติของนักเรียนทุกคนควรจะสมบูรณ์และเป็นปัจจุบันเสมอ
9. คณะครูเข้าใจและใช้บริการแนะแนว
10. ข้อมูลเกี่ยวกับการอาชีพควรมีเป็นประจำเสมอ
11. ครูใหญ่เข้าใจและสนับสนุนโครงการแนะแนว และได้รับรายงานเกี่ยวกับการแนะแนว อยู่เสมอ
12. ห้องแนะแนวอาจไม่มีความสำคัญไปมากกว่าคุณภาพของครูแนะแนว
13. บริการให้คำปรึกษาเป็นบริการที่สำคัญยิ่งของการแนะแนว
14. การติดตามผลศิษย์เก่าเป็นสิ่งที่ควรจะทำเสมอ และอาจใช้เป็นเครื่องประเมินผล ประสิทธิภาพของการแนะแนว
15. แบบทดสอบเป็นสิ่งสำคัญสำหรับบริการแนะแนวในสถานศึกษาชั้นสูง
16. ครูแนะแนวควรจะเป็นผู้เสียสละ เพราะนักเรียนอาจว่างตอนที่ครูแนะแนวไม่ว่าง
17. ครูประจำชั้นจะเป็นกำลังสำคัญในบริการแนะแนว
18. บริการแนะแนวเป็นบริการที่จัดให้กับนักเรียนทุกคน
19. การแนะแนวเพื่อการพัฒนาของชีวิต เป็นสิ่งที่ครูแนะแนวควรจะสนใจเป็นพิเศษ

5.12 ปัญหาทางประการในการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียน

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมัธยมศึกษาประสบกับปัญหาและอุปสรรคในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.12.1 ปัญหาด้านบุคลากร

1. ปัญหาเกิดจากตัวผู้บริหารโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในเรื่องของการแนะแนว เพราะเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ เป็นงานส่วนย่อยของโรงเรียน จึงไม่ให้ความสนใจสนับสนุนและร่วมมือเท่าที่ควร

2. **ปัญหาเกี่ยวกับครูแนะแนว** ปัญหาใหญ่คือ ขาดบุคลากรด้านการแนะแนว ครูที่ทำหน้าที่แนะแนวอยู่ ขาดความรู้ ขาดประสบการณ์ ไม่ได้รับการเตรียมตัวมาเพื่องานนี้โดยตรง ขาดความเชื่อมั่นและหลักปฏิบัติกับทั้งการปฏิบัติตัวของครูแนะแนวไม่เป็นที่ศรัทธาของนักเรียน นักเรียนไม่ไว้วางใจไม่กล้าที่จะปรึกษาหารือด้วย หรือมารับการปรึกษาแล้วไม่สามารถให้คำแนะนำและวิธีการในการแก้ปัญหาได้

3. **ปัญหาเกี่ยวกับครูทั่วไปในโรงเรียน** ครูประจำการโดยทั่วไปมีภาระทางด้านการเรียนการสอนมากอยู่แล้ว งานแนะแนวจึงเป็นงานฝากหรือการเพิ่มงาน มีทัศนคติที่ไม่ดีต่องานแนะแนว ไม่เข้าใจหรือมองไม่เห็นคุณค่าประโยชน์ของบริการแนะแนวแก่นักเรียน ขาดศรัทธาและการเสียสละเพื่องาน เพื่อนักเรียน

4. **ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน** ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นักเรียนไม่สนใจใช้บริการแนะแนวในโรงเรียน เนื่องจากมองไม่เห็นความสำคัญและคุณค่าของการแนะแนวและเข้าใจว่าผู้ที่ไปขอใช้บริการแนะแนวคือ ผู้มีปัญหาหรือมีปมด้อยต่าง ๆ

5.12.2 **ปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์และกำลังคน** ปัญหาด้านนี้เกี่ยวข้องกับการขาดแคลนงบประมาณ ขาดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นในการดำเนินงานแนะแนวในโรงเรียน เพราะภาระของโรงเรียนมีมาก การใช้จ่ายในด้านนี้จึงถูกจำกัดเจ้าหน้าที่ด้านนี้ต้องเสียสละอย่างยิ่ง ซึ่งอาจจะต้องใช้งบประมาณส่วนตัวในระยะแรก ถ้าหากต่อ ๆ มาไม่ได้รับการสนับสนุนก็ค่อยจางหายไปทีละเล็กละน้อย ยิ่งกว่านั้น อัตรากำลังที่ได้มาก็ไม่เพียงพอแก่งานปกติอยู่แล้ว งานบริการแนะแนวเป็นงานเพิ่ม งานเสียสละ จึงขาดกำลังคนที่จะดำเนินงาน

5.12.3 **ปัญหาเกี่ยวกับปัจจัยประกอบภายนอกโรงเรียน** โครงการแนะแนวในโรงเรียนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอกโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บิดามารดา ผู้ปกครอง และชุมชนรอบโรงเรียนไม่ให้ความสนใจและความร่วมมือต่อกิจกรรมแนะแนว ปัญหาสำคัญคือ มองไม่เห็นความสำคัญ แม้กระทั่งแหล่งวิชาการในท้องถิ่นก็ไม่ได้ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร เพราะงานธุรกิจกับงานบริการมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานต่างกัน

5.13 **หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524** กับการแนะแนว

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย 2524 เป็นหลักสูตรกว้างที่มีทั้งวิชาบังคับและวิชาเลือกซึ่งโรงเรียนจะจัดแผนการเรียน ให้นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ และ

ความสามารถของตนเอง การที่จะให้นักเรียนได้พัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง ให้ดำรงชีวิตบนฐานแห่งคุณธรรม รู้จักเรียนรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นตามจุดหมายของหลักสูตร ข้อ 1 และ 2 กับให้มีความรู้และทักษะรวมทั้งเจตคติที่ถูกต้องในการประกอบอาชีพตามจุดหมายของหลักสูตรข้อ 3 และข้อ 4 นั้น การศึกษาเล่าเรียนวิชาต่าง ๆ อย่างเดียว ย่อมไม่เพียงพอ โรงเรียนมีความจำเป็นต้องจัดบริการแนะแนวเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการเลือกและตัดสินใจแก้ปัญหา ตลอดจนการปรับปรุงบุคลิกภาพอันเป็นประโยชน์แก่ตน ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ

เพราะเหตุนี้หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรในคู่มือหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 หน้า 10 ข้อ 10 จึงระบุว่า

“10 การแนะแนว

โรงเรียนต้องจัดให้มีบริการแนะแนวส่วนตัว แนะนำการเรียน และการศึกษาต่อ เพื่อช่วยแก้ปัญหาให้เรียนสามารถเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ”

5.13.1 การจัดคาบเรียน

ในการให้โอกาสแก่ครูแนะแนวมีเวลาได้พบกับนักเรียนเพื่อหาวิธีดำเนินการช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ผล หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 หน้า 9 ข้อ 3 ว่าให้โรงเรียนจัดคาบเวลาเรียนวันละ 7-8 คาบ คาบละ 50 นาที สัปดาห์ละ 35-40 คาบ ในเวลาดังกล่าว ควรเป็นเวลาให้เรียนวิชาต่าง ๆ 28-35 คาบ เวลาที่เหลือให้โรงเรียนจัดกิจกรรม แนะแนว สอนซ่อมเสริม หรือให้นักเรียนเรียนซ้ำวิชาที่ไม่ผ่านไม่น้อยกว่า 3 คาบ นอกจากนี้ต้องให้นักเรียนได้มีเวลาศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย

หน้า 15 ข้อ 10 ระบุว่า

“10. การแนะแนว

ในการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พ.ศ.2524 นั้น โรงเรียนจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะให้มีกิจกรรมแนะแนวอย่างน้อย 1 คาบ ต่อสัปดาห์ ตลอดเวลาที่เรียนอยู่ในโรงเรียน กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นนี้จะต้องครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ของการแนะแนว คือ แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ แนะแนวบุคลิกภาพ และการปรับตนโดยเฉพาะในด้านความประพฤติ”

5.13.2 การจัดบุคลากร

3.1 ถ้าโรงเรียนมีบุคลากรวุฒิทางแนะแนว และมีพอเพียง ควรจัดครูแนะแนว ดำเนินการแนะแนว และรับผิดชอบเข้าพบนักเรียน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ ทั้งนี้ให้ใช้กรรมวิธี หรือเทคนิคทางการแนะแนวช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้เอกสารทางการแนะแนว

3.2 ถ้าโรงเรียนมีบุคลากรทางแนะแนวอยู่บ้าง แต่ไม่พอเพียงที่จะจัดคาบเวลา ให้พบนักเรียนได้ 1 คาบ ต่อสัปดาห์อย่างสม่ำเสมอทุกห้องเรียน ควรทำตารางที่ครูแนะแนวจะ พบนักเรียนได้ทุกห้อง แต่ไม่จำเป็นต้องทุกสัปดาห์ สำหรับคาบเวลาที่พบนักเรียนไม่ได้ โรงเรียน ควรจัดมอบหมายให้ครูอื่นดูแล รับผิดชอบนักเรียน เพื่อใช้เวลาเกี่ยวกับการแนะแนวทั่ว ๆ ไป

3.3 ถ้าโรงเรียนยังไม่มีบุคลากรวุฒิทางแนะแนว และโรงเรียนยังไม่เริ่มงานแนะแนวเลย ควรพิจารณาหาบุคลากรที่เหมาะสม และแต่งตั้งครูแนะแนวโดยเร็วที่สุด เพื่อจะได้เป็น เจ้าของเรื่อง จัดวางโครงการเป็นหัวหน้า และแต่งตั้งครูกลุ่มหนึ่งให้เป็นกรรมการดำเนินงานร่วม ด้วยอาจเป็นระบบครูประจำชั้น หรือครูที่ปรึกษา ดำเนินการเช่นเดียวกับ ม.ต้น โดยอาจจัดแบ่ง ให้รับผิดชอบนักเรียนห้องละอย่างน้อย 2 คน แล้วดำเนินการแนะแนวเช่นเดียวกับข้อ 3.1 ก็ได้

5.13.3 แนวการจัดกิจกรรมแนะแนว 1 คาบ/สัปดาห์

กิจกรรมแนะแนวที่จัดขึ้นควรครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน ของการแนะแนว คือ แนะแนวการศึกษา แนะแนวอาชีพ และแนะแนวบุคลิกภาพและการปรับตัว โดยเฉพาะด้านความ ประพฤติ ผู้รับผิดชอบ คือ ครูแนะแนวหรือผู้ที่ได้รับความมอบหมายจะต้องเตรียมงานว่าจะจัด กิจกรรมแนะแนวอย่างไรในคาบเวลาที่พบนักเรียน 1 คาบ ต่อสัปดาห์ ข้อที่ควรคำนึง คือเนื่องจาก เป็นชั่วโมงที่ไม่มีหน่วยการเรียน ครูแนะแนวต้องหาวิธีการให้นักเรียนเกิดศรัทธาและเห็น คุณค่าเสียก่อน

สรุป

การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนมีความจำเป็นและสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนได้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ในโรงเรียนและสังคมอย่างมีความสุข ในปัจจุบันจุดมุ่งหมายและหลักการของการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการแนะแนวเข้าช่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีอาชีพใหม่ ๆ เกิดขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ในสังคม การร่วมนวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้การแนะแนวมีความจำเป็นสำหรับนักเรียนมากยิ่งขึ้น การแนะแนวในโรงเรียนจะช่วยป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนาและส่งเสริมให้นักเรียนมีชีวิตที่สมบูรณ์ การแนะแนวจะต้องเป็นโครงการที่กระทำต่อเนื่องกันและตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสนองความต้องการ ความสนใจของนักเรียน โดยทั่ว ๆ ไปแล้วการแนะแนวนั้นในด้านการแนะแนวการศึกษา การแนะแนวด้านอาชีพ และการแนะแนวส่วนตัว ดังนั้น บริการแนะแนวในโรงเรียนจึงเกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล บริการสนเทศ บริการให้คำปรึกษา บริการจัดวางตัวบุคคลและบริการติดตามผลการแนะแนวเกี่ยวข้องกับบุคลากรหลายฝ่ายทั้งผู้บริหาร ครู-อาจารย์ทั่วไป ครูแนะแนว และบุคลากรอื่น ๆ การแนะแนวจะมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ต้องอาศัยความร่วมมือประสานงานและรู้จักหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากรดังกล่าวส่วนหนึ่งและเกี่ยวข้องกับนโยบาย วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนการดำเนินงานด้วย ปัญหาสำคัญของการบริการแนะแนวในโรงเรียนมักเกี่ยวกับบุคลากร วัสดุครุภัณฑ์ และปัจจัยประกอบต่าง ๆ

กิจกรรมท้ายบท

ให้นักศึกษาตอบคำถามต่อไปนี้

1. การแนะแนวคืออะไร มีความจำเป็นและสำคัญสำหรับนักเรียนอย่างไร?

.....
.....

2. บริการแนะแนวที่สำคัญในโรงเรียนมีอะไรบ้าง?

3. เพราะเหตุใดจึงกล่าวว่าการให้คำปรึกษาเป็นหัวใจของการแนะแนว?

4. ผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนช่วยสนับสนุนการแนะแนวได้อย่างไร?

5. เพราะเหตุใดการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนจึงไม่ค่อยได้ผล?

แนวตอบ

1. การแนะนำเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้นักเรียนรู้จักตนเองและใช้ความสามารถของตนเองให้เป็นประโยชน์ การแนะนำมีความสำคัญสำหรับนักเรียน คือช่วยป้องกันปัญหาต่าง ๆ หรือช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาทั้งในการเรียน ส่วนตัวและสังคมตลอดจนการเลือกอาชีพ รวมทั้งช่วยในการพัฒนาและส่งเสริมความเจริญเติบโตในด้านต่าง ๆ ด้วย
2. บริการแนะนำที่สำคัญในโรงเรียนมีดังนี้
 1. บริการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนเป็นรายบุคคล
 2. บริการสนเทศ
 3. บริการให้คำปรึกษา
 4. บริการจัดวางตัวบุคคล
 5. บริการติดตามผล
3. การให้คำปรึกษาเป็นบริการที่สำคัญของการแนะนำ เป็นหัวใจของบริการแนะนำ เพราะการให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการทั้งหมดที่จะช่วยบุคคลผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการต่าง ๆ ให้สามารถแก้ไขข้อปัญหาได้และให้สนองความต้องการต่าง ๆ เหล่านั้นได้ โดยที่การช่วยเหลือนั้นมาจากบุคคลผู้มีความจัดเจน มีความรู้และทั้งเป็นผู้ได้รับการฝึกฝนอบรมมาแล้วเป็นอย่างดี
4. ผู้บริหารโรงเรียนจะช่วยสนับสนุนการแนะนำได้ดังนี้
 1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูในโรงเรียนได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการแนะนำโดยการจัดอบรมครู ส่งไปศึกษาต่อ จัดหาวารสาร
 2. สนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ งบประมาณ เจ้าหน้าที่บุคลากร
 3. กำหนดนโยบายอย่างเด่นชัด มั่นคง ให้ความสำคัญของงานแนะนำตลอดจนให้กำลังใจผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ด้วย
 4. ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับบุคลากรและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ให้คำปรึกษาแนะนำในเชิงวิชาการแก่ครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้อง
6. ติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงการแนะแนวให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5. สาเหตุที่ทำให้การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนไม่ค่อยได้ผล มีดังนี้
 1. ผู้บริหารขาดความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในเรื่องของการแนะแนวและไม่สนับสนุน
 2. ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์ในการแนะแนว
 3. ครูอาจารย์มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการแนะแนว
 4. นักเรียนไม่สนใจใช้บริการ
 5. ขาดวัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ กำลังคน สถานที่
 6. ไม่ได้ได้รับความร่วมมือจากบุคคลภายนอก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดาและผู้ปกครอง